

אלא שיש להבין, למה רבי יהושע בן בתירה מכונה בברייתא אחת בשם "רבי יהושע", ובברייתא אחרת בשם "בן בתירה".

ומבאר הגמרא: **זמנין דקרי ליה בשמיה** [פעמים שקוראין לו בשמו "רבי יהושע"], **וזמנין דקרי ליה בשמיה דאבא** [ופעמים שקוראין לו בשם אביו "בן בתירה"].

והא, מה שמכנים אותו בשם אביו, היינו **מקמי דליסמכוהו** [לפני שסמכו את רבי יהושע להקרא "רבי"], שאז היה אביו חשוב יותר, ולכן כינו אותו בשם אביו].

והא, מה שמכנים אותו בשמו, היינו **לבתר דליסמכוהו** [אחרי שסמכוהו]. שאז כבר היתה לו חשיבות בפני עצמו, ולכן כינוהו בשמו].

תנא [שנינו בברייתא]: **בטל וברוחות**, דהיינו, לומר "משיב הרוח ומוריד הטל" — **לא חייבו חכמים להזכיר**, ואפילו בימות הגשמים⁽⁹¹⁾. **ואם בא להזכיר** מרצונו — **מזכיר**⁽⁹²⁾.

שנתבאר לעיל בענין זה. עיי' שם. וכתבו הראשונים, דהיינו תנאי אליבא דרבי יהושע. אכן הקשה הראב"ד, למה לא הקשתה הגמרא מרבי יהושע על רבי יהושע, ותירצה: תרי תנאי ואליבא דרבי יהושע, כפי שהוא דרך הש"ס?

91. כך כתב רש"י. ויש ראשונים שפירשו, דהיינו לומר משיב הרוח בימות הגשמים, ומוריד הטל — בימות החמה.

92. הריטב"א כתב, דהיינו שאם בא להזכיר אפילו בזמן שאין רגילין בו, כגון טל בימות הגשמים ורוחות בימות החמה — מזכיר. וכן כתבו עוד ראשונים.

לפני התיבה **אחרון**, המתפלל מוסף, **מזכיר** את הגשמים⁽⁸⁹⁾,

הי בן בתירה [מיהו אותו בן בתירה המוזכר בברייתא זו]?

אילימא [אם נאמר] שהוא אותו רבי יהודה **בן בתירה** שהוזכר בברייתא שהובאה לעיל, **הא** [הרי] הוא **אמר שבשני בחג הוא מזכיר**, ולא כדברי בן בתירה בברייתא זו, שמזכירים את הגשמים רק ביום השמיני של החג!

אמר רב נחמן בר יצחק: שתי השאלות ששאלנו, מיהו אותו רבי יהושע שרבי יהודה אמר את דבריו בשמו, ומיהו בן בתירה שהוזכר בברייתא השניה, מתורצות באחת:

תהא תרווייהו, יהיו שתי הברייתות, דברי תנא שלא הוזכר עד כה. והיינו, בשיטת רבי **יהושע בן בתירה**⁽⁹⁰⁾. כלומר, אין הכוונה לרבי יהושע של משנתנו, ואין הכוונה לרבי יהודה בן בתירה, אלא הכוונה לתנא אחר, ששמו רבי יהושע בן בתירה.

89. וכן מצינו בתפילת יום טוב של פסח, שהראשון מזכיר את הגשמים, והאחרון אינו מזכיר. רבינו חננאל מביא בשם הירושלמי, שטעמו של רבי יהודה, כדי שיצאו המועדות בטל, מפני שהטל יפה לעולם.

90. לכאורה, למסקנת הגמרא יש לנו שלוש שיטות של רבי יהושע: רבי יהושע של משנתנו, שסובר שמזכירין מתפילת שחרית של יום טוב ראשון של חג, שיטת רבי יהושע המוזכר בברייתא, שמזכירין משעת הנחת הלולב, ושיטת רבי יהושע בן בתירה, שמזכירין מתפילת מוסף של חג. אמנם אפשר לומר, שלמסקנה רבי יהושע של הברייתא הוא רבי יהושע של המשנה, ו"שעת הנחתו" היינו יום השמיני, וכפי